

מראי מקומות - סוכה

מה:

יש לעי, כיון דלכ"א הי"ל פסוק, א"כ למה סבר שהוא עדיף מחבירו. וכ' הערל"נ, דס"ל לשמחה דאף דלששון ג"כ יש קרא, אולם יש לומר דקרא זה דששון ושמחה ישיגו אין ראוי כ"כ לחשיבותו של ששון, שהרי בקרא זה משמע שיהיו שניהם נרדפים ע"י ישראל, ואדרבה, ישיגו לששון תחלה (אולם לא ביאר מה הי' ס"ל לששון, למה עדיף הקרא שלו מקראי דמגלת אסתר, וצ"ע).

ז. ואותו היום נפגמה קרן המזבח

פרש"י, "ע"י אבנים שזרקו בו". והעיר העמק סוכות דלא הזכיר במשנה אלא זריקת אתרוגים, ולא אבנים. וכ' דלכאו' רש"י אזיל לטעמיה, דכ' דהקרן הי' מאבן אמה על אמה ברום אמה. ולפ"ז, אין סברא שתפגם אבן שהיא קשה ע"י זריקת אתרוגים. אבל התוס' דחו פרש"י והביאו מהש"ס דע"י מלבן עושים את הקרן, ורק הסיד נפגם, וזה אפשר להיות ע"י זריקת אתרוגים, דסיד אינו קשה כ"כ כאבן, ולפ"ז אי"צ לומר שהי' ע"י זריקת אבנים. וע' במאירי שכ' דאכן נפגם קרן המזבח ע"י זריקת האתרוגים.

ח. בול של מלח

ע' בחשק שלמה שהביא משו"ת חכם צבי (סי' י') דמה דגמרין נקט לשון "בול", הוא משום שבול הוא כמלא אגרוף, וללמדנו דפסול המזבח בטפח, כשי' ר"ש בחולין דף י"ח, ודלא כראב"י שם. ותמה עליו החשק שלמה, דהא אגרוף הוא יותר מטפח, וכמבואר לעיל דף כא. וא"כ לשון הגמ' כאן דלא כחד, והניח בצ"ע. וכ' העמק סוכות כאן דמה שמשערין באגרוף שם הוא כאגרוף דבן אבטיח, והוא גדול כראש כל אדם, אבל סתם אגרוף הוא טפח (ולא ביאר למה שם משערין באגרוף אחר, וצ"ע).

ט. אלא מפני שלא יראה מזבח פגום

ולמה לא תיקנהו לגמרי, כ' הקרבן העדה (בירושלמי בפרקין, סוף הל' דבנין ביו"ט אינו אלא מדרבנן, משום דשייך בנין באוכל, ואמרי' מתוך וכו', וא"כ יש לע' קצת למה לא אמרי' דאין שבות במקדש, ויש ליישב דהא לכה ולא לגבוה דרשי, וא"כ שוב הוי איסור תורה). וכ"כ האבני נזר (חומ"מ ע, א), דאין ראוי מגמרין דמלח אינו ראוי לעשיית מזבח [מדאי' בגמ' דלא הי' כשר למזבח], די"ל דבאמת אם הי' מבטל המלח שם אז ודאי הי' כשר, אלא דלא בטלוהו שם משום דאז היו עוברים באיסור בונה [וכ' דודאי הי' ביו"ט, דאם הי' בחוה"מ למה לא בנו ממש]. ובסוף ח' הגרי"י (סוטה ועניינים, הוצאת מישור) הובא מהגרי"ד סאלאוויציק (בחי' סי' י') ע"פ מה שאמר הגרי"ז, דלאחר תיקונו צריכים לחנך המזבח מחדש, והרי אין מחנכין המזבח אלא בתמיד של שחר, ולפיכך בטלה העבודה של כל אותו היום [כדמשמע בהתוספתא, דהי' ביטול העבודה כל היום], דהא ניסוך המים הוא לאחר תמיד של שחר, וא"כ היו צריכים לחנכו למחר בתמיד של בין שחר. וא"כ, נמצא דאפי' אם היו מתקנים אותו, לא יהיו יכולים לעשות בו שום עבודה עד למחר, וא"כ, אם הי' חוה"מ, י"ל דלא היו צריכים למהר לתקנו, ואם הי' יו"ט, י"ל דודאי לא הי' דוחה יו"ט, כיון דאינו יכול לעשות בו עבודה עד לאחר יו"ט.

א. ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין

רש"י ותוס' פירשו דהנקבים היו על גבי המזבח, ומשם ירדו היין והמים מעל גבי המזבח דרך הנקבים להשיתין. אבל הרמב"ם (מעשה הקרבנות, ב, א) כ' דניסוך היין הוא על היסוד, ואף שכ' הכסף משנה שם דהרמב"ם מחלק בין ניסוך היין ובין ניסוך המים, אבל דייק העמק ברכה (ניסוך המים ב') מהא דכ' הרמב"ם בנוגע לניסוך המים (תמידין ומוספין ז, ז) דהכל יורד לשיתין כמו שביארנו, משמע דהכל דין א' הוא. ולכן כ' בדעת הרמב"ם, דס"ל דבקרן המזבח לא היו נקבים כלל, ומקום ניסוך המים והיין הי' לעולם על גבי יסוד המזבח. אלא כיון שכ' הרמב"ם דמגביה ידו ויוצק על היסוד, משמע דצריך לנסך דרך יציקה, דהיינו ממקום גבוה. וע"כ כ' הרמב"ם דמנסך למעלה מחצי המזבח, והי' עולה על הסובב, ומשם הי' מנסך על גבי היסוד. ומפני המרחק שהיה מאותו מקום גבוה, קשה לכוון לשפוך נגד נקבי השיתין, וע"כ הי' מנסך לתוך ספלים מנוקבים שהי' אוחד בידו מכוון נגד נקבי השיתין שביסוד, ועי"ז הי' מכוון לשפוך לתוך נקבי השיתין.

ב. עירה של מים לתוך של יין וכו' יצא

ע' בלקוטי הלכות (זבח תודה), שהעיר דמהו החי' בזה, למאי נפק"מ לאיזה מהן מנסך. וכ' דאפשר דהרבותא הוא דאף דהקדים המים ברישא, שהוא אינו תדיר, מ"מ יצא בזה. והביא דמשמע מלשון הרמב"ם דאם עירה המים להיין או להיפוך דג"כ יצא, וזהו ודאי רבותא גדולה, אלא דבאמת תמוה, למה יצא, הרי מגרע כח היין וגם כח המים. וכ' דאפשר דכוונת הרמב"ם הוא דבאמת לא היו היין והמים מזוגים כלל, אלא דאשמעינן דאף אם מנסך המים בהכלי שהי' מיוחד להיין, ואחר ניסוך היין נתן המים בתוכו ומנסך בזה, או שהקדים לנסך המים מכלי שהי' מיוחד להיין, או להיפוך, אף שלא עשה כהוגן, שהרי כלי זה מיוחד לניסוך היין או המים, מ"מ יצא בזה.

ג. ורגמוהו כל העם באתרוגיהן

ע' בערוך לנר שהביא מהירושלמי דמבואר דסבר שמת באותה רגימה, וכ' דלכן כ' רש"י לקמן שרגמוהו באבנים, דהיינו, דמלבד מה שרגמוהו באתרוגיהן, היו ג"כ אבנים שם, דע"י אתרוגין לא ימות (וע"ע בעמק סוכות לקמן בזה). וכ' דמה שנקט אתרוגין [אע"פ שהי' שם ג"כ אבנים], היינו להוכיח דרך בתמיד של שחר היו מנסכין מהם, וכמו שדייק הגמ' ביומא (כו).

ד. ורגמוהו כל העם באתרוגיהן

כ' הריטב"א ביומא (כו): דכיון שהכירו בו שהוא צדוקי, זהו כבודו של אתרוג לקדש בו השם לענין כזה.

ה. א"ל שמחה לששון אנא עדיפנא מינך וכו'

ביאר הגר"א (פי' לאסתר ח, טז) השו"ט ביניהם, דבאמת שניהם אמת, בעוה"ז שמחה קודם לששון, דע"י השמחה בא להששון. אבל לעת"ל אחר ששיגו הששון יהיו הולכין להשיג עוד שמחה.

ו. אנא עדיפנא מינך וכו'